

*Jón Þálsfon*  

---

**HANDRIT**

**Íslensk tunga  
veðurfar og veðurspát  
VIII. BINDI**

# EFNIBYFIRLIT

Jón Pálsson

## I. Ýmislegt um fyrirv. bankagjaldkeri

1. Í að íslenska heiti erlendra borga og staða?  
3 blöð.
2. Barnableiðillinn, kerlingasvuntan og vötu-  
beinið. Öðmál hjótrú.  
1 blað qto.
3. Bragarhættir og áherslur.  
3 blöð qto.
4. Bréf til mag. Björns Sigfússonar  
um bájarnafnið "Kæmbravog".  
1 blað qto. dags. 17. apríl 1943.
5. Brú Mahoneðs og vetrarkviðinn.  
1 blað qto. merkt: Leikmaður.
6. Þejanófn. Olvis-kross í Hnappadalssýslu.  
Olves = Olfoss? Vötu í Olfusi.  
1/2 blað qto.

## H A N D R I T

7. Dálft ----- fágæt og torakilln orð.  
3 blöð sundurleitt og ófullgerð + einn renningur  
(Uppkast)

## VIII. bindi

8. Gvendur Grónson og ég íörum eftir atí.  
8 blöð. Sber no. 7.
9. Lítil ferðasaga.  
Með mörgum fágætum orðum.  
3 blöð qto.
10. Einkennileg nöfn manna og bæja.  
2 blöð qto. + 1 1/4 blað qto. ritad 7. apríl 1929.
11. Fágæt og sígild orð í íslensku máli.  
3 blöð qto. Reykjavík, 3. ágúst 1935.
12. Fágæt og sígild orð í íslensku máli.

## I. Ýmislegt um

## íslenskt mál.

## II. Ýmislegt um veður-

## far og veðurspár.

## E F N I S Y F I R L I T

### I. Ýmislegt um íslenzkt mál.

1. Á að íslenzka heiti erlendra borga og staða?  
3 blöð.
2. Barnableðillinn, kerlingasvuntan og vætu-  
beinið. Gömul hjátrú.  
1 blað qto.
3. Bragarhættir og áherzlur.  
3 blöð qto.
4. Bréf til mag. Björns Sigfússonar  
um bæjarnafnið "Kumbravog".  
1 blað qto. dags. 17.apríl 1943.
5. Brú Mahomeðs og vetrarkvíðinn.  
1 blað qto. merkt: Leikmaður.
6. Bæjanöfn. Olvis-kross í Hnappadalssýslu.  
Olves = Olfoss? Vötn í Olfusi.  
1/2 blað qto.
7. Dálítil ferðasaga. Ýmis fágæt og torskilin orð.  
3 blöð sundurleit og ófullgerð + einn renningur  
(Uppkast)
8. Gvendur Gróuson og ég förum eftir ati.  
8 blöð. Sber no. 7.
9. Lítil ferðasaga.  
Með mörgum fágætum orðum.  
3 blöð qto.
10. Einkennileg nöfn manna og bæja.  
2 blöð qto. + 1 1/4 blað qto. ritað 7.apríl 1929.
11. Fágæt og sígild orð í íslenzku máli.  
3 blöð qto. Reykjavík, 3.ágúst 1935.
12. Fágæt og sígild orð í íslenzku máli.  
Í safni þessu eru um 2000 orð, sem ekki eru að finna  
í dansk- íslenzkri orðabók Sigfúsar Blöndals. Voru upp-  
haflega rituð á spássíur orðabókarinnar, en hér skrifuð  
upp í einu lagi til hægðarauka. Eintak Jóns Pálssonar  
af orðabókinni er nú í eigu Boga Ólafssonar, yfirkennara.  
101 blað qto. Lokið 19.október 1940.  
+ viðauki 4 blöð qto.

13. Hácall - hámeri. Hvernig nöfn þessi eru komin í íslenskt mál.  
1 blað qto.
14. Hugleiðingar um fegrun talaðs máls og ritaðs.  
2 blöð.
15. Hvaða merkingu hefur orðið veifiskati?  
2 blöð.
16. Karpús - Karphús - Corpus. (Líkami - lurgur)  
1 blað qto. Reykjavík, 1. apríl 1944.  
Merkt: Safnandi fágætra orða.  
Virðingarfyllst: Reykvíkingur.
17. Lyklafell. Sögusögn um uppruna þessa nafns, tekin eftir Ólafi "stóra" er var á Hjalla nálægt 1885.  
1 blað qto.
18. Mar. Orðið mar á ýmsum málum.  
1 blað qto.
19. Mikilsverð uppgötvun. Um ættarnöfn.  
3 blöð qto. merkt: 1925.
20. Orðabálkur, sem ekki er að finna í orðabók Sigfúsar Blöndals.  
2 blöð qto.
21. Orðaleikir.  
2 blöð qto.
22. Orðaleikir og þýðingar.  
Úr Allers Fremmedordbog.  
1 blað qto.
23. Orðsafn.  
a) Sýmishorn af nútíma íslensku. 1/2 blað qto.  
b) Miði með heitum á hinum ýmsu hlutum róðrarskipsins.  
c) Orðasafnið. 1 blað qto.  
d) Viðauki við orðasafn. 1 blað qto.  
e) Miði með nokkrum fágætum orðum.  
Fyrirsögn: Í lofti - Á landi - Á sjó.
24. Orðasafn. Upphaf að ritgjörð.  
1/2 blað. Ófullgert.
25. Orðin skotturóður, skotturóðrarmaður, skottuferð og skottulæknir.  
Smágrein ætluð til birtingar í "Sjómanninum".  
3 blöð.
26. Potent. Oflugur, voldugur, áhrifaríkur.  
Ýmsar þýðingar og sambönd þessa orðs.  
1 blað.

27. Skottulæknir. Er orðið skottu-  
læknir skammaryrði? Drög að ritgjörð.  
8 blöð sundurlaus.
28. Ranamosk. Fágæt og sígild orð í ís-  
lenzku máli. Safnað af Jóni Pálssyni.  
16 blöð qto.
29. Stutt ferðasaga. Ýmis fágæt  
orð úr sjómannamáli.  
2 blöð qto.
30. Stutt samtalið við Guðmund skáld  
Friðjónsson og staka eftir hann.  
1 blað qto. dags. 15. september 1939.
31. Súgur. Nafnorðið "súgur" og tals-  
hátturinn: "Það fer svo mikið í súginn".  
3 blöð qto.
32. Svignaskarð. Uppruni þessa bæjarnafns.  
1 blað qto. Reykjavík, 31. júlí 1937.
33. Um fágæt og sígild orð í íslenzku máli.  
Hugleiðingar í tilefni af erindi fluttu  
í útvarpið 1. desember 1943.  
4 blöð qto.
34. Um fágæt og sígild orð í íslenzku máli.  
Viðauki við fyrirlsstur um sama efni.  
2 blöð qto.
35. Um fágæt og sígild orð í íslenzku máli.  
Bréf til "Sjómannsins", dagsett 5. des. 1941.  
1 blað qto.
36. Um "Scrutator"  
3 blöð qto. Merkt: Safnari fágætra íslenzkra  
orða og sígildra.
37. Talshættir.  
1 1/2 blað fol.
38. Um orðið "veifiskati". Skati - veifi-  
skati - skatahús. Andstæður.  
3 1/2 blað qto.
39. Um vísuna: "... Og jafnvel úr hlekkjunum  
sjóða má sverð,  
í sannleiks og frelsisins  
þjónustu gerð."  
Úr Reykjavíkurbreffi Morgunblaðsins  
14. september 1941.  
1 blað qto.

40. Þorskhausinn. Nöfn hinna ýmsu hluta hans.  
Bréf til Jóns Ófeigssonar, yfirkennara.  
dagsett í Reykjavík, 3. ágúst 1923.  
1 blað qto.
41. Þrjár ritgerðir um orðið "súgur".  
a) Súgur. 4 blöð qto.  
b) Það fer mikið í súginn! 2 blöð qto.  
c) Súgur. 2 blöð qto. Reykjavík, 31. júlí 1937.  
Samtals: 8 blöð qto.
42. Þorlákshöfn. Hvað vita menn um bæjarheiti þetta?  
1 blað qto.
43. Ýmis orð.  
3 renningar.
44. Ýmis viðurnefni.  
3 blöð qto.

## II. Ýmislegt um veðurfar og veðurspár.

---

1. Athuganir um veðurfar.  
3 1/2 blað qto. + 1/2 blað viðauki.
2. Hornriði og fjallsperringur.  
Sérprentun úr tímaritinu "Vaka"  
1. árg. 1927, bls. 227 - 236.
3. Skorstensrög som Kendemærke paa om det  
er Manden eller Manden der raader i H Konen  
Böndergaardene í Ísland.  
Eftir P. Nielsen, verzlunarstjóra.  
5 blöð qto.
4. Skýjaklær og klósigatrefjar.  
1 blað qto.
5. Um fuglalíf og veðurspár.  
Útvarpsávarp til barna og unglunga.  
7 blöð qto.
6. Útrænudagar.  
1 blað qto. Reykjavík, 9. ágúst 1936.
7. Leiðréttingar og viðauki við greinina  
Hornriði og fjallsperringur í tíma-  
ritinu "Vaka". Sjá no. 2.  
2 blöð qto. Reykjavík, 6. janúar 1936.

8. Veðurathuganir í Árnessýslu.  
Þetta er ritgerðin í sinni upphaflegu mynd. Síðar var hún endursamin og við hana aukið, og þannig birt í "Austantórum" 1. hefti bls. 74 - 153.  
36 blöð qto.
9. Veðurspár. Veðurútlitið fyrir nóttina og morgundaginn kl. 4.15 e.h. 15.apríl 1940.  
2 blöð.